

**การศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษา
และวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย**
**A study of the problems, needs, and wants of Thai language
and culture for Chinese volunteer teachers in Thai schools**

Zhang Yawen *

pralsily@163.com

สุมิตรา สุวรรณ์เดชา**

sumittra.sur@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและวิธีการเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากครูอาสาสมัครชาวจีน 72 คน ครูชาวไทย 131 คน และนักเรียนชาวไทย 70 คน พบว่า 1) ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาไทย 4 ทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) โดยมีปัญหาการใช้ประโยคยาวและซับซ้อน ความจำเป็นการใช้คำศัพท์และประโยคสั้น เพื่อสื่อสารกับครูและนักเรียนชาวไทย การบริหารห้องเรียน กิจกรรมภาษาจีน รวมถึงต้องการใช้ภาษาไทยเพื่ออธิบายวัฒนธรรมจีน 2) ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหาและความจำเป็นในการเข้าใจลักษณะการเรียนการสอนของไทยและการใช้ภาษาไทยแสดงมารยาท และต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในหลายด้าน และ 3) การใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในโรงเรียนไทย นอกจากนี้ ครูอาสาสมัครชาวจีนต้องการให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีลักษณะที่หลากหลายในด้านครูผู้สอน และวิธีการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น, ครูอาสาสมัครชาวจีน, การเรียนการสอนภาษาไทย, การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

* เจ้าหน้าที่ล่ามประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purposes of the study were to identify the problems, needs, and wants of Thai language and culture for Chinese volunteer teachers in Thai schools. This study used the Needs Analysis by Hutchinson and Waters (1987) and the quantitative method. The data was statistically analyzed by using descriptive statistics. The results, based on the returned questionnaires from 72 Chinese volunteer teachers, 131 Thai teachers, and 70 Thai students, revealed the following findings: 1) Chinese volunteer teachers had problems, needs, and wants related to 4 communicative skills in Thai-listening, speaking, reading, and writing. They had a number of problems with the use of long and complex sentences, vocabulary and short sentences used to communicate with Thai teachers and students about textbook content, classroom management, and Chinese activities, as well as some wants associated with explaining Chinese culture in Thai; 2) Chinese volunteer teachers had problems and needed to understand Thai teaching and learning styles, polite language and Thai culture in several aspects; 3) The use of Thai language and culture is useful for Chinese teachers when teaching Chinese and intercultural communication in the Thai school context. Moreover, Chinese volunteer teachers proposed that teaching and learning the Thai language should use a variety of instructors, contents, and instructional methods.

Keywords: Needs analysis, Chinese volunteer teachers, Thai language teaching and learning, Intercultural communication

1. บทนำ

ในการติดต่อระหว่างประเทศ ภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีนในเวทีโลกที่มีผู้คนชาวจีนการกระจายตัวในประเทศต่างๆ ทำให้มีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารอย่างแพร่หลาย (Gao, 2011; Huang, 2011; Kijisribun, 2005) ในปัจจุบัน ภาษาจีนมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ภาษาจีนยังเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่งที่ถูกกำหนดให้ใช้ในการประชุมขององค์การสหประชาชาติอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554) ดังนั้น ประเทศต่างๆ จึงให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีน (Cui, 1997; Han Ban, 2012a; Li, 2010; Wang, 2003) อย่างไรก็ตาม หลายๆ ประเทศต่างก็ประสบปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนภาษาจีน ด้วยเหตุนี้ ประเทศจีนจึงได้ดำเนินโครงการครูอาสาสมัครชาวจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในอีกหลายโครงการที่รัฐบาลจีนให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนครูผู้สอนภาษาจีนในต่างประเทศ (Han Ban, 2012b; Zhong guo jing ji wang, 2011) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยจึงมีความต้องการครูอาสาสมัครชาวจีนเป็นอย่างมาก และได้มีการริเริ่มโครงการครูอาสาสมัครชาวจีนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2546 จวบจนถึงปี พ.ศ. 2555 โครงการครูอาสาสมัครชาวจีนในประเทศไทยได้ดำเนินการมาเป็นสมัยที่ 11 แล้ว ที่ผ่านมามีประเทศจีนได้จัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมายังประเทศไทยเป็นจำนวนประมาณ 7,000 คน (Guo ji zai xian, 2012)

การเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนโดยครูอาสาสมัครชาวจีนเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่ง และมักประสบอุปสรรคเนื่องจากคู่สื่อสาร (ครูอาสาสมัครชาวจีนกับครูชาวไทย/นักเรียนชาวไทย) ต่างฝ่ายต่างคุ้นเคยกับภาษาและขนบวัฒนธรรมของประเทศตนเอง เมื่อเผชิญกับวิถีชีวิตหรือการกระทำที่แตกต่างไปจากความคุ้นเคยเดิม ก็มักเกิดความไม่เข้าใจกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ดังที่ Nunan (1999) กล่าวว่า การที่ครูชาวต่างชาติสอนภาษาประจำชาติตนเองในต่างประเทศที่มีความแตกต่างของวัฒนธรรมการศึกษา ถ้าหากเกิดความไม่เข้าใจระหว่างครู

และนักเรียน จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอน ตำราฯ จูช่วย, อาภาภรณ์ คิชฐเล็ก และอมรรัตน์ คาบุญ (2552) เน้นว่า กระบวนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัย ศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียนได้ดีและเลือกวิธีการสอนอย่างเหมาะสม จะช่วยผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น Huang (2011) อธิบายว่า สิ่งที่สำคัญในการดำเนินการเรียนการสอนในต่างประเทศ คือ วิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประเทศนั้นๆ จากความคิดเห็นต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยทั้งก่อนและในระหว่างการเรียนการสอนภาษาจีนให้กับนักเรียนไทยนั้น มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ไม่น้อยต่อครูอาสาสมัครชาวจีนที่มาสอนในโรงเรียนไทย ดังนั้น ครูอาสาสมัครชาวจีนจึงควรที่จะได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะจัดกิจกรรมการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับ คณะครูอาสาสมัครชาวจีนเป็นเรื่องจำเป็นและมีค่าควรแก่การศึกษาวิจัย

บทความนี้อาศัยแนวคิดการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis: NA) ซึ่งมีลักษณะเป็นเชิงประเมิน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550; Jordan, 1997; Wu & Guo, 2009) แนวคิดดังกล่าวนี้มักนำมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ (Hutchinson & Waters, 1987; Long, 2005) โดยปกติแล้วจะทำการศึกษา สถานการณ์ 2 สถานการณ์ อันได้แก่ 1) สถานการณ์ปัจจุบัน (present situation) คือ การแสวงหาสมรรถนะการใช้ภาษาของผู้เรียนในระดับเริ่มต้น (starting level) ที่เป็นสิ่งที่ผู้เรียน ยังขาดแคลน ซึ่งมักแสดงออกจากปัญหา (problems) ในการใช้ภาษา และ 2) สถานการณ์ เป้าหมาย (target situation) คือ การแสวงหาสมรรถนะการใช้ภาษาของผู้เรียนในระดับ เป้าหมาย (target level) ที่ครอบคลุมสิ่งที่ขาดแคลน (lacks) ความจำเป็น (needs) และความ ต้องการ (wants) ในการใช้ภาษา รวมถึงลักษณะวิธีการเรียนรู้ (Chambers, 1980; Dudley - Evans & St John, 1998; Elli & Johnson, 1994; Hutchinson & Waters, 1987; Jordan, 1997; Long, 2005; Richterich, 1983; Wu & Guo, 2009) ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดหลักสูตรการเรียน การสอนภาษาเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์การใช้งานจริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับครูอาสาสมัครชาวจีนผู้ที่ทำการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทยและการศึกษาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยรวม

2. วัตถุประสงค์

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา (problems) ความจำเป็น (needs) และความต้องการ (wants) ในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัญหา (problems) ความจำเป็น (needs) และความต้องการ (wants) ในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในบริบทการดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ครูอาสาสมัครชาวจีนประจำปี พ.ศ. 2555 จำนวน 300 คน ครูชาวไทยจำนวน 300 คน และนักเรียนชาวไทยจำนวน 300 คน จากโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัด 5 ภาค (กรุงเทพฯ และภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้) ของประเทศไทย จำนวน 300 แห่ง

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามฉบับภาษาจีน 1 ชุด สำหรับครูอาสาสมัครชาวจีน และฉบับภาษาไทยอีก 2 ชุด สำหรับครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทย แบบสอบถามทั้ง 3 ชุดนี้มีเนื้อหาหลักเป็นไปในแนวเดียวกันและมีส่วนเนื้อหาที่แตกต่างกันเล็กน้อยเพื่อให้สอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในแบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครชาวจีนและครูชาวไทยมีคำถามจำนวน 7 ข้อ ในแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชาวไทยมี 6 ข้อ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงเนื้อหา เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ซึ่งปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างแบบสอบถามส่วนที่ 1

ประเด็น	ครูอาสาสมัครชาวจีน	ครูชาวไทย	นักเรียนชาวไทย
1	เพศ	เพศ	เพศ
2	วุฒิการศึกษาสูงสุด	วุฒิการศึกษาสูงสุด	ระดับชั้นการศึกษา
3	ระยะเวลาในการเป็นครู อาสาสมัครชาวจีน	ระยะเวลาในการเป็นครู สอนภาษาจีน	ระยะเวลาในการเรียน กับครูอาสาสมัครชาวจีน
4	จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน	จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน	จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน
5	ลักษณะวิชาภาษาจีน ที่สอน	ลักษณะวิชาภาษาจีน ที่สอน	ลักษณะวิชาภาษาจีน ที่เรียน
6	วิธีติดต่อ	วิธีติดต่อ	วิธีติดต่อ
7	ระดับชั้นการศึกษาที่ สอน	ระดับชั้นการศึกษาที่ สอน	-

ส่วนที่ 2 ปัญหาและความจำเป็นในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในบริบทการดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย จำนวน 78 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะต่างๆ ในการใช้ภาษาไทย และความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย ดังประเด็นในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างแบบสอบถามส่วนที่ 2

ประเด็น	ครูอาสาสมัครชาวจีน/ ครูชาวไทย/ นักเรียนชาวไทย		จำนวน คำถาม (ข้อ)
1	การใช้ทักษะภาษาไทยในภาพรวม		4
2	การใช้ทักษะการฟังภาษาไทย	รูปแบบภาษา	3
		คู่มือสาร	6
		เนื้อหาการฟัง	6
3	การใช้ทักษะการพูดภาษาไทย	รูปแบบภาษา	3
		คู่มือสาร	5
		เนื้อหาการพูด	7
4	การใช้ทักษะการอ่านภาษาไทย	รูปแบบภาษา	3
		สิ่งที่อ่าน	7
		เนื้อหาการอ่าน	6
5	การใช้ทักษะการเขียนภาษาไทย	รูปแบบภาษา	3
		สิ่งที่เขียน	2
		เนื้อหาการเขียน	6
6	การเข้าใจวัฒนธรรมไทยโดยทั่วไปและในด้านการเรียนการสอน		5
7	การใช้วัฒนธรรมไทยในภาษาที่เป็นทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา		12
รวม			78

ส่วนที่ 3 ความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในบริบทการดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย ในแบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครชาวจีน มีคำถามจำนวน 74 ข้อ และในแบบสอบถามสำหรับครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทย มีคำถามจำนวน 61 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความคาดหวังในการใช้ภาษา

และวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน รวมถึงความคิดเห็นของครูอาสาสมัครชาวจีนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ดังประเด็นในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างแบบสอบถามส่วนที่ 3

ประเด็น	ครูอาสาสมัครชาวจีน/ ครูชาวไทย/ นักเรียนชาวไทย		จำนวน คำถาม (ข้อ)
1	วัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน		6
2	ความต้องการในการใช้ภาษาไทย	ทักษะการใช้ภาษาไทย ความรู้ด้านภาษาไทย ภาษาไทยที่ใช้อธิบายวัฒนธรรมจีน	4 3 24
3	ความต้องการในการใช้วัฒนธรรมไทย		24
4	ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย (ปรากฏเฉพาะอยู่ในแบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครชาวจีน)		13
รวม			74

การกำหนดเนื้อหาในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม อาศัยการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังอาศัยการสังเกตห้องเรียนและการสัมภาษณ์เบื้องต้น เพื่อได้รับข้อมูลในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากสภาพความเป็นจริง และมีการปรับประเด็นดังกล่าวให้เข้ากับขอบเขตงานวิจัย คือ บริบทการดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. ครูอาสาสมัครชาวจีน 2. ครูชาวไทย และ 3. นักเรียนชาวไทย โดยกลุ่มที่ 2 และ 3 เป็นกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับครูอาสาสมัครชาวจีนในบริบทการดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย ดังนั้น จึงใช้กลุ่มครูอาสาสมัครชาวจีนเป็นกลุ่มหลักในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร $n = \frac{p(1-p)}{[\frac{e^2}{2}] + [\frac{p(1-p)}{N}]}$ ¹ (Daniel, 1999) คำนวณจากประชากรครูอาสาสมัครชาวจีนประจำปี พ.ศ. 2555 จำนวน 1,000 คน และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 300 คน ซึ่งเป็นตัวเลขในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมีจำนวนมากและสภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของครูอาสาสมัครชาวจีนมีลักษณะกระจายตัว ผู้วิจัยจึงใช้บุคคลผู้เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 3-4 คน จากแต่ละโรงเรียน อันได้แก่ ครูอาสาสมัครชาวจีน 1 คน ครูชาวไทยผู้เป็นเพื่อนร่วมงานหรือทำหน้าที่ดูแลครูอาสาสมัครชาวจีน 1 - 2 คน และนักเรียนชาวไทย 1 คน

การสุ่มตัวอย่างอาศัยหลักความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) และแบบเป็นระบบ (systematic random sampling) ตามลำดับ กล่าวคือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น สุ่มครูอาสาสมัครชาวจีนตามสัดส่วนการกระจายตัวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของจังหวัดใน 5 ภาคของประเทศไทยอันได้แก่ 1. กรุงเทพฯ และภาคกลาง 2. ภาคตะวันออก 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4. ภาคเหนือ และ 5. ภาคใต้ ผลที่ได้จะเป็นจำนวนครูอาสาสมัครชาวจีนของแต่ละภาค ซึ่งเท่ากับจำนวนโรงเรียนในจังหวัดแต่ละภาค แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ สุ่มตัวอย่างโรงเรียน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากจังหวัดใน 5 ภาคของประเทศไทย

ภาค	ประชากร ครูอาสาสมัคร ชาวจีน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ครูอาสาสมัคร ชาวจีน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน (แห่ง)
กรุงเทพฯ และภาคกลาง	400	100	100
ภาคตะวันออก	200	50	50
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	200	50	50
ภาคเหนือ	140	35	35
ภาคใต้	260	65	65
รวม	1000	300	300

3.4 การเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ (mail questionnaires) โดยผู้วิจัยส่งเอกสารทางไปรษณีย์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 300 แห่งที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ของเอกสารในแต่ละซองประกอบด้วย 1. หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม 2. แบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครชาวจีน 1 ชุด 3. แบบสอบถามสำหรับครูชาวไทย 2 ชุด 4. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชาวไทย 1 ชุด และ 5. ของจดหมายเปล่าพร้อมติดดวงตราไปรษณียากรที่เขียนชื่อ ที่อยู่ ผู้วิจัย สำหรับโรงเรียนส่งคืนแบบสอบถาม

จากนั้น ผู้วิจัยติดต่อไปยังโรงเรียนทั้ง 300 แห่งเพื่อขอความกรุณาให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและเพื่อให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามคืน ผลการเก็บข้อมูลจากวิธีดังกล่าว ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 72 ซองที่มาจากโรงเรียน 72 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครชาวจีนจำนวน 72 คน แบบสอบถามสำหรับครูชาวไทยจำนวน 131 คน และแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชาวไทยจำนวน 70 คน (อัตราการคืนเท่ากับร้อยละ 24)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้ F-test ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปร

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาในลักษณะทั่วไป

(1) ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

จากการประมวลข้อมูลแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 273 ฉบับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยมีครูอาสาสมัครชาวจีน 72 คน ครูชาวไทย 131 คน และนักเรียนชาวไทย 70 คน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ และภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ระดับการศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 และจัดประเภทวิชาภาษาจีนเป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก

(2) ปัญหาและความจำเป็นในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน

1) การใช้ทักษะภาษาไทยในภาพรวม

ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) ในการใช้ทั้ง 4 ทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) โดยครูอาสาสมัครชาวจีนเห็นว่า การพูดเป็นปัญหาอันดับแรก ครูชาวไทยเห็นว่า การฟังเป็นปัญหาอันดับแรกของครูอาสาสมัครชาวจีน และนักเรียนชาวไทยเห็นว่า การอ่านและการเขียนเป็นปัญหาอันดับแรกของครูอาสาสมัครชาวจีน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะมีความจำเป็น (needs) ต่อครูอาสาสมัครชาวจีน โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด

2) การใช้ภาษาไทยใน 4 ทักษะย่อย

ผลการวิจัยในส่วนนี้จะกล่าวถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อการใช้ภาษาไทยใน 4 ทักษะย่อยของครูอาสาสมัครชาวจีนในประเด็นเรื่องปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs)

2.1) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) การใช้ภาษาไทยในระดับสูง เช่น ฟัง พูด อ่าน และเขียน ประโยคยาวและซับซ้อน การรู้จัก

ความหมายคำศัพท์ และการเขียนเรียงความขนาดสั้นๆ ในส่วนของความจำเป็น (needs) ครูอาสาสมัครชาวจีนจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยในระดับเบื้องต้น เช่น ฟัง พูด และอ่าน ประโยคสั้น และฟัง พูด อ่าน และเขียน หน่วยทางภาษาระดับคำศัพท์ที่สูงกว่าระดับประโยค

2.2) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคู่สื่อสารหลายฝ่าย เช่น ครูชาวไทย นักเรียนชาวไทย บุคคลจากหน่วยงานอื่นๆ และวิทยุโรงเรียน ในส่วนของความจำเป็น (needs) ครูอาสาสมัครชาวจีนจำเป็นต้องสื่อสารกับคู่สื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจง อันได้แก่ ครูชาวไทย และนักเรียนชาวไทย

2.3) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการสื่อสาร โดยใช้ทั้งสิ่งพิมพ์และลายมือ เช่น เอกสารการประสานงานทั่วไป ลายมือครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทย

2.4) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการสื่อสารเรื่องราวหลากหลายด้านในบริบทการเรียนการสอน เช่น การบริหารห้องเรียน การสอบและประเมินผลการเรียนการสอน หลักสูตร และแผนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมภาษาจีน

2.5) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ภาษาไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนที่เหมือนและต่างกัน เช่น ครูชาวไทยมีความคิดเห็นที่ตรงกันกับครูอาสาสมัครชาวจีนในด้านปัญหาและความจำเป็นในการพูดภาษาไทยเพื่อบริหารห้องเรียน และครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยมีความคิดเห็นตรงกันในการอ่านเกี่ยวกับการสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาจีน

(3) ปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในวัฒนธรรมไทย

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการเข้าใจวัฒนธรรมการเรียนการสอนของไทย และการใช้ภาษาไทยในการแสดงความคิดเห็น

1) ความต้องการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน

1.1) วัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน ครูอาสาสมัครชาวจีนและครูชาวไทยต่างก็เห็นว่า วัตถุประสงค์หลักในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนคือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเรียน

การสอนภาษาจีน ขณะที่นักเรียนชาวไทยเห็นว่า วัตถุประสงค์หลักในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนคือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสารกับนักเรียนชาวไทย

1.2) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่างก็เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนต้องการ (wants) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะการฟังและการพูด ต้องการมีความรู้ด้านภาษาไทยเพื่อใช้ในการอธิบายวัฒนธรรมจีน และยังต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับอาหารการกิน สถาบันการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น

2) ความคิดเห็นของครูอาสาสมัครชาวจีนที่มีต่อการวางแผนในการจัดหลักสูตรอบรมภาษาและวัฒนธรรมไทยให้กับครูอาสาสมัครชาวจีน

ครูอาสาสมัครชาวจีนแสดงความคิดเห็นว่า ในการจัดการหลักสูตรอบรมภาษาและวัฒนธรรมไทยควรมีการจัดการและให้ความสำคัญในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) เนื้อหาการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยทั้งในบริบทการใช้ชีวิตประจำวันและในบริบทการเรียนการสอน 2) การจัดอบรมภาษาไทยควรมีทั้งก่อนและหลังการเดินทางมายังประเทศไทย 3) การให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยควรเป็นการร่วมกันสอนระหว่างอาจารย์ชาวจีนและอาจารย์ชาวไทย และ 4) วิธีการอบรมภาษาไทยควรใช้วิธีการทั้งสอนแบบบรรยายและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

4.2 ผลการศึกษาในลักษณะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ความจำเป็น (needs) ในการใช้ภาษาไทยในภาพรวม

ครูอาสาสมัครชาวจีนและนักเรียนชาวไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการอ่านภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.033) โดยนักเรียนชาวไทยให้ระดับความจำเป็นในการใช้ทักษะการอ่านสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการเขียนภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.003) โดยนักเรียนชาวไทยได้ให้ระดับความจำเป็นในการใช้ทักษะการเขียนสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีนและครูชาวไทย

(2) ปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการฟังภาษาไทย

ครูอาสาสมัครชาวจีนและครูชาวไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา (problems) ในการฟังเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.033) โดยครูชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน ในส่วนของความจำเป็น (needs) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นในความจำเป็น (needs) ในการฟังเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือประกอบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.006) โดยครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน

(3) ปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการพูดภาษาไทย

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับปัญหา (problems) การพูดกับผู้ปกครองของครูอาสาสมัครชาวจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.013) โดยนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูชาวไทยและครูอาสาสมัครชาวจีน ในส่วนของความจำเป็น (needs) ครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยมีความคิดเห็นที่ต่างกันในความจำเป็น (needs) ในการพูดเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือประกอบการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.014) โดยนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูชาวไทย

(4) ปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการเขียนภาษาไทย

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นที่ต่างกันปัญหา (problems) การเขียนเกี่ยวกับกิจกรรมการประกวดแข่งขันภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.018) โดยครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน ในส่วนของความจำเป็น (needs) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในความจำเป็น (needs) ในการเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือประกอบการเรียนการสอนภาษาจีน หลักสูตรและแผนการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.000, .001) โดยครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน

(5) ความจำเป็น (needs) ในการใช้วัฒนธรรมไทยในภาษาไทย

ครูอาสาสมัครชาวจีนและครูชาวไทยมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการใช้คำลงท้ายเพื่อแสดงความเคารพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.019) โดยครูอาสาสมัครชาวจีนให้ระดับความจำเป็นสูงกว่าครูชาวไทย

(6) ความต้องการ (wants) ในการใช้ภาษาไทยในภาพรวม

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความต้องการ (wants) ในการใช้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.001, .000) โดยครูอาสาสมัครชาวจีนให้ระดับความต้องการในการใช้ทักษะการฟังและการพูดของตนเองสูงกว่าครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทย

(7) ความต้องการ (wants) ในการใช้ภาษาไทยอธิบายวัฒนธรรมจีน

ครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการใช้ภาษาไทยอธิบายวัฒนธรรมจีนที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.023) โดยนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูชาวไทย

5. อภิปรายผล

5.1 อภิปรายผลการศึกษาในลักษณะทั่วไป

(1) การที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา (problems) การใช้ทักษะภาษาไทยที่ต่างกัน เนื่องจากมีลักษณะการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างคู่สื่อสารที่ต่างกัน จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นและการสังเกตห้องเรียนก่อนการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม พบว่าครูอาสาสมัครชาวจีนมักใช้ทักษะการพูดและการฟังกับครูชาวไทยในเรื่องแผนการเรียนการสอน และมักใช้การอ่านและการเขียนกับนักเรียนชาวไทยในเรื่องเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาจีน ทั้งนี้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาต่างๆ ที่เน้นปัญหาในด้านการฟัง (Dejkunjom, 2005; Malison, 2006; Meggiolaro, 2007) การพูด (Aunruen, 2005; Malison, 2006; Sai-Ngam, 2010) การอ่าน (Dejkunjom, 2005; Meggiolaro, 2007) และการเขียน (คันทรส วิทยาภิรมย์, 2555; Samawathdana, 2009)

(2) การที่กลุ่มตัวอย่างเน้นความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการฟังและการพูดเนื่องจากกระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งเน้นการสื่อสารต่อหน้ากัน จึงจำเป็นต้องใช้ทักษะการฟังและการพูดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคันทรส วิทยาภิรมย์ (2555), Aunruen (2005), Malison (2006), Wall (2007), Sai-Ngam (2010) Huang และ Wu (2011) ที่เน้นความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการฟังและการพูด

(3) การที่ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) ในการใช้ภาษาไทยในระดับสูง และมีความจำเป็น (needs) ในการใช้ภาษาไทยในระดับเบื้องต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาต่างๆ (คันธรส วิทยาภิรมย์, 2555; Samawathdana, 2009; Wang, 2011) ที่เน้นปัญหา (problems) ในการใช้ประโยคยาวและซับซ้อน และความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะภาษาขั้นพื้นฐาน เช่น การใช้ประโยคง่ายๆ

(4) การที่ครูอาสาสมัครชาวจีนมีปัญหา (problems) ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารกับคู่สื่อสารหลายฝ่ายและมีความจำเป็น (needs) ต้องใช้ภาษาไทยสื่อสารกับคู่สื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจง (ครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทย) โดยใช้สื่อในลักษณะที่เป็นทั้งสิ่งพิมพ์และลายมือ นั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Malison (2006) ที่เน้นปัญหา (problems) ในการสื่อสารกับคู่สื่อสารหลายฝ่าย เช่น นายจ้าง ลูกค้า และเพื่อนร่วมงาน และผลการศึกษาของ คันธรส วิทยาภิรมย์ (2555) ที่เน้นความจำเป็น (needs) ในการสื่อสารกับคู่สื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การฟังบรรยายเจ้าของภาษาจีน การอ่านสิ่งพิมพ์ทั่วไปและลายมือคนจีน และผลการศึกษาของ Meggiolaro (2007) ที่เน้นปัญหา (problems) ในการอ่านสิ่งพิมพ์ที่เป็นจดหมายและโทรสาร

(5) การที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ภาษาไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนที่เหมือนหรือแตกต่างกันเป็นไปตามลักษณะการสื่อสารที่เกิดขึ้น เนื่องจากความคิดเห็นที่มีต่อปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) มีความเหมือนหรือต่างกันขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ใช้นั้นๆ (คันธรส วิทยาภิรมย์, 2555; Malison, 2006; Sai-Ngam, 2011; Wang, 2011; Yang, 2011)

(6) การที่ครูอาสาสมัครชาวจีนมีความจำเป็น (needs) ในการใช้วัฒนธรรมไทย บ่งบอกว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน (วาลี ชันธุวาร, 2550) ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ จำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมนั้นด้วย (คันธรส วิทยาภิรมย์, 2555; Wall, 2007) การมีความรู้ในด้านวัฒนธรรมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประกอบการในประเทศเป้าหมาย (Vadermeeren, 2005) ดังนั้น การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยมีความสำคัญต่อครูอาสาสมัครชาวจีนในประเทศไทย (Huang, 2011; Thoranit Lilasetthakul, 2010) นอกจากนี้ การที่ครูอาสาสมัครชาวจีนมีความต้องการ (wants) ในการใช้ภาษาไทยอธิบายวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย ในด้านที่คล้ายคลึงกัน แสดงว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศควรคำนึงถึงการสื่อสารเป็น

กระบวนการสองทาง (two - way process) จึงต้องการเชื่อมโยงภาษาและวัฒนธรรมทั้งของ ประเทศตนเองและประเทศเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนทำตัวเป็น “สะพาน” ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและ กัน (Bi, 2009; He, 2011; Lin, Gao & Wang, 2011)

(7) ความคิดเห็นของครูอาสาสมัครชาวจีนที่มีต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ภาษาไทยให้กับคณะครูอาสาสมัครชาวจีน แสดงถึงความต้องการให้มีการจัดการเรียน การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต ผลการวิจัยนี้ เหมือนกับผลการวิจัยของคันธรส วิทยาภิรมย์ (2555) และ Yang (2011) นอกจากนี้ การวิจัย ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ต้องการดำเนินการในระยะยาวและต่อเนื่อง การ จัดทรัพยากรครูและวิธีการเรียนการสอนควรมีลักษณะที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่ คล้ายคลึงกับ Huang (2011) และ Yang (2011)

5.2 อภิปรายผลการศึกษาในลักษณะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(1) การที่ครูชาวไทยและนักเรียนชาวไทยในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษาไทยได้เห็น ปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ในการใช้ภาษาไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน มากกว่าครูอาสาสมัครชาวจีนเองผู้เป็นชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาไทยนั้น แสดงให้เห็นว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนประเมินความรู้ในการใช้ภาษาไทยของตนเองว่า มีปัญหา (problems) และ ความจำเป็น (needs) น้อยกว่าความเป็นจริงที่ได้รับการประเมินจากเจ้าของภาษา แต่อย่างไร ก็ดี ครูอาสาสมัครชาวจีนมีความต้องการ (wants) ในการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นอย่างมาก

(2) การที่ครูและนักเรียนชาวไทยเห็นปัญหา (problems) และความจำเป็น (needs) ของทักษะการฟัง พูด และเขียน ภาษาไทยเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือประกอบการเรียน การสอนภาษาจีน หลักสูตร แผนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน ภาษาจีนมากกว่าครูอาสาสมัครชาวจีน โดยเฉพาะนักเรียนชาวไทยให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครู ชาวไทยในส่วนของการใช้ทักษะการพูดเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาจีนของ ครูอาสาสมัครชาวจีนนั้น แสดงให้เห็นว่า นักเรียนและครูชาวไทยต้องการใช้ภาษาไทย ประกอบการเรียนการสอนภาษาจีนโดยรวมเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Wu และ Guo (2007), Liang (2008), Jiang Wu และ Fu (2011) ที่ระบุว่า นักเรียนชาวไทย ระดับมัธยมศึกษามีความรู้ภาษาจีนค่อนข้างอ่อน จึงต้องการให้ครูอาสาสมัครชาวจีนใช้

ภาษาไทยในการสอนภาษาจีน นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนชาวไทยได้ระบุความจำเป็น (needs) ในการใช้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยของครูอาสาสมัครชาวจีน ยังแสดงว่า นักเรียนชาวไทยต้องการให้ครูอาสาสมัครชาวจีนใช้สองทักษะนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เบื้องต้นและการสังเกตการณ์ในห้องเรียนไทย โดยพบว่า ครูอาสาสมัครชาวจีนมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยอธิบายเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาจีน และเขียนเนื้อหาดังกล่าวบนกระดานไวท์บอร์ดด้วย

(3) การที่ครูอาสาสมัครชาวจีนเห็นความจำเป็น (needs) ในการใช้คำลงท้ายเพื่อแสดงความเคารพของภาษาไทยในระดับที่สูงกว่าครูชาวไทยนั้น อาจเนื่องมาจากครูอาสาสมัครชาวจีนในฐานะที่เป็นชาวต่างชาติผู้ที่ใช้ภาษาไทยกับคนไทย สามารถทราบความแตกต่างในลักษณะวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของทั้งสองประเทศได้อย่างชัดเจน และคิดว่าการใช้คำลงท้ายเพื่อแสดงความเคารพเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงมารยาทในวัฒนธรรมไทย อันเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ทำให้บรรยากาศการสื่อสารเป็นไปได้อย่างดี ครูอาสาสมัครชาวจีนจึงคิดว่าตนเองจำเป็นต้องใช้ความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างมาก

(4) การที่นักเรียนชาวไทยมีความต้องการ (wants) ให้ครูอาสาสมัครชาวจีนใช้ภาษาไทยอธิบายวัฒนธรรมจีนในด้านสถาบันการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่าครูชาวไทยนั้น อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของการเรียนการสอนที่ครูอาสาสมัครจะมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าครูชาวไทย กล่าวคือ การเรียนการสอนภาษาจีนกับครูอาสาสมัครชาวจีน ทำให้นักเรียนชาวไทยรู้สึกมีปัญหาในการปฏิสัมพันธ์กับครูอาสาสมัครชาวจีน จึงคิดว่าต้องการทำความเข้าใจวัฒนธรรมจีนในด้านนี้ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับนักเรียนไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนภาษาจีนเป็นบุคคลที่สามารถสะท้อนวัฒนธรรมจีนได้อย่างชัดเจน และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สัมผัสวัฒนธรรมจีนโดยตรง (Tong, 2011)

6. บทสรุป

จากการศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนผู้สอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย พบว่า ผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในกระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทย คือ ครูอาสาสมัครชาวจีน ครูชาวไทย และนักเรียนชาวไทยนั้น มีความคิดเห็นที่

เหมือนกันและแตกต่างกันตามแต่ปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ ซึ่งความเหมือนและความแตกต่างเหล่านี้สะท้อนให้เห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่ควรได้รับความสนใจ ให้ความสำคัญ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูอาสาสมัคร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนไทยต่อไป

เชิงอรรถ

$$^1 n = \frac{p(1-p)}{\left[\frac{s^2}{z^2}\right] + \left[\frac{p(1-p)}{N}\right]} = \frac{0.5(1-0.5)}{\left[\frac{0.05^2}{1.96^2}\right] + \left[\frac{0.5(1-0.5)}{1000}\right]} \approx 277 \quad p \text{ คือ สัดส่วน } e \text{ คือ ค่าความคลาด}$$

เคลื่อน

z คือ ระดับความเชื่อมั่น N คือ ประชากร n คือ กลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- คันธรส วิทยาภิรมย์. (2555). การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในบริบทการเรียนการสอนภาษาจีนธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตรมหาวิทาลัยมหิดล, นครปฐม.
- วาลี ขันธवार. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางวัฒนธรรมไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://eflt.nus.edu.sg/v4n22007/khanthuan.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). คู่มือการอบรมและปฐมนิเทศครูคุรุทายาทสอนภาษาจีนและครูทุนคุรุทายาทที่สำเร็จการอบรมจากประเทศจีน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำราญ จุช่วย, อาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก,และอมรรัตน์ คาบุญ. (2552). ความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่มีต่อการสอนวิชาภาษาจีนของครูอาสาชาวจีนระดับอุดมศึกษาปีการศึกษา 2552. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.rc.ac.th/54/54-8.pdf>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aunruen, R. (2005). Needs analysis of English travel agents in Chiang Mai (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok.

- Bi, J. W. (2009). *Intercultural communication and second language teaching and learning*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. [In Chinese]
- Chambers, F. (1980). A re-evaluation of needs analysis. *ESP Journal*, 1(1), 25-33.
- Cui, Y. H. (1997). The major of teaching Chinese to foreigners in summary. *Spring Volume of Chinese Cultural Studies*, 15, 108-114. [In Chinese]
- Daniel, W. W. (1999). *Biostatistics: A foundation for analysis in the health sciences*. New York: Wiley.
- Dejkunjorn, S. (2005). *Identifying the English language needs of Thai pilots* (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok.
- Dudley-Evans, T., & St John, M. (1998). *Developments in ESP: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Elli, M., & Johnson, C. (1994). *Teaching business English*. Oxford: Oxford University Press.
- Gao, P. (2011). Thinking and practice of teaching Chinese to foreigners under the international promotion of Chinese language. *Journal of College of Arts & Science Xi'an (Social Science)*, 14(3), 12-15. [In Chinese]
- Guo ji zai xian. (2012). *2012 Chinese volunteer teachers to Thailand project is being held in Thailand*. Retrieved June 7, 2012, from <http://gb.cri.cn/27824/2012/05/11/3245s3679892.htm>. [In Chinese]
- Han Ban. (2012a). *Confucius Institute Headquarters (Hanban)*. Retrieved August 16, 2012, from <http://www.hanban.edu.cn/>. [In Chinese]
- Han Ban. (2012b). *Chinese volunteers teachers*. Retrieved August 16, 2012, from <http://www.hanban.edu.cn/volunteers/node-9654.htm>. [In Chinese]
- He, Y. Y. (2011). Needs analysis of Chinese language and cultural in foreign language teaching and learning of science and engineering colleges. *Journal of Beijing University of Aeronautics and Astronautics (Social Science)*, 24(3), 109-112. [In Chinese]
- Huang, P., & Wu, X. X. (2011). Needs analysis of Chinese program in Thai university. *China Education Innovation Guide*. 10, 81-82. [In Chinese]

- Huang, W. W. (2011). Needs analysis of pre-service training for Chinese overseas volunteer teachers. *Modern Chinese (Language Teaching and Research)*, 8, 131-135. [In Chinese]
- Huang, X. Y. (2011). Effective teaching and learning Chinese under the international promotion of Chinese language. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Science)*, 5, 172-176. [In Chinese]
- Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centred approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jiang, A. S., Wu, Y. H., & Fu, K. (2011). The implication of a survey of Chinese volunteer teachers who teach Chinese in Thailand for the Chinese volunteer teachers training. *Ethnic Education Research*, 22(5), 85-90. [In Chinese]
- Jordan, R. (1997). *English for academic purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kijsiribun, P. (2005). *Needs analysis of the Chinese language for undergraduate students at King Mongkut Institute of Technology North Bangkok* (Master's thesis). King Mongkut Institute of Technology North Bangkok, Bangkok.
- Li, K. Y. (2010). *More than 40 million people of the world learning Chinese*. Retrieved February 11, 2013, from <http://news.xinhuanet.com/2010-08/19/c-13452457.htm>. [In Chinese]
- Liang, S. H. (2008). The basic conditions of international Chinese volunteer teachers. *China Adult Education*, 16, 80-81. [In Chinese]
- Lin, J., Gao, L. J., & Wang, X. Y. (2011). Needs analysis in foreign business environment of Binhai new area and strategies for vocational foreign language teaching. *Journal of Wuhan vocational and technical college*, 10(2), 48-51. [In Chinese]
- Long, M. H. (2005). *Second language needs analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Malison, A. (2006). *English language needs of Thai students during their participation in the work and travel USA program in 2005* (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok.

- Meggiolaro, T. (2007). *A study of English language needs of the government saving bank staff* (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok.
- Nunan, D. (1999). *Second language teaching & learning*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Richterich, R. (1983). *Case studies in identifying language needs*. Oxford: Pergamon Press.
- Sai-Ngam, K. (2010). *Needs analysis of business Korean as a specific language course for Thai students* (Master's thesis). Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Samawathdana R. (2009). *A study of the needs, problems, and wants of students studying in the bilingual program at Winit Secondary School* (Master's thesis). Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Thoranit Lilasetthakul. (2010). *A research of cross-cultural adaptation of Chinese volunteer teachers* (Master's thesis). South China University of Technology. [In Chinese]
- Tong, L. J. (2011). Thinking the international promotion of Chinese language. *Anhui Literature*, 1, 274-276. [In Chinese]
- Vadermeeren, S. (2005). Foreign language need of business firms. In M. H. Long (ed.), *Second language needs analysis* (pp. 159-179). Cambridge: Cambridge University Press.
- Wall. W. P. (2007). *Needs analysis of more effective cross-cultural communication skills for engineers in a Thai small and medium enterprise* (Doctoral dissertation). Shinawatra University, Bangkok.
- Wang, J. (2011). *An investigation into students' needs of foreigners learning Chinese in China* (Master's thesis). Zhejiang University. [In Chinese]
- Wang, L. J. (2003). From teaching Chinese to foreigners for International education in Chinese: Global trends in teaching and learning Chinese language. *Chinese Teaching in the World*, 65, 9-12. [In Chinese]

- Wu, Y. H., & Guo, J. (2007). A survey of Chinese volunteer teachers projects in Thailand. *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research for Teaching Chinese to Foreigners)*, 5(1), 8-11. [In Chinese]
- Wu, Z. W., & Guo, P. (2009). *Task-based teaching Chinese to foreigners*. Beijing: Beijing University Press. [In Chinese]
- Yang, L. J. (2011). Needs and recommendations of Thai students who learning Chinese. *Language Teaching and Linguistic Studies*, 1, 110-113. [In Chinese]
- Zhong guo jing ji wang. (2011). *China 's foreign aid (white paper)*. Retrieved August 20, 2012, from <http://www.ce.cn/xwzx/gnsz/gdxw/>. [In Chinese]